

PAPER DETAILS

TITLE: Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Müzik Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi

AUTHORS: Elif Demirhan,Basak Gorgoretti

PAGES: 64-89

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2806692>

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (BAİBÜEFD)

Bolu Abant İzzet Baysal University
Journal of Faculty of Education

2024, 24(1), 64–89. <https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2024.-1213085>

Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Müzik Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi

Examination of Music Literacy Levels of Pre-School Teacher Candidates

Elif DEMİRHAN¹ Başak GORGORETTİ²

Geliş Tarihi (Received): 02.12.2022

Kabul Tarihi (Accepted): 18.01.2024

Yayın Tarihi (Published): 15.03.2024

Öz: Bu araştırmanın amacı Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde eğitim gören okulöncesi öğretmen adaylarının müzik okuryazarlığının ne düzeyde olduğunu saptama yoluyla, müzik okuryazarlık seviyelerinin hangi değişkenlere göre farklılık gösterdiğini belirlemektir. Çalışma okul öncesi lisans programında öğrenim görmekte olan 141 okulöncesi öğretmen adayını kapsamaktadır. Çalışmada nicel araştırma yöntemi kullanılmış, Afacan ve Şentürk'ün (2016) yılında geliştirmiş oldukları "Müzik Okuryazarlığı Ölçeği" okulöncesi öğretmen adaylarına uygulanmıştır. Çalışmadan elde edilen bulgular doğrultusunda okulöncesi öğretmen adaylarının "Çocuk Şarkılarında Geçen Terimleri Tanıma ve Uygulama Becerisi", "Şarkılarda Yöntem ve Teknik Bilgisi ve Kullanma Becerisi", "Müziksel Algı ve Sesini Kullanma Becerisi" boyutlarına bakıldığında müzik okuryazarlık düzeyleri yüksek, "Eğitsel Müzik Dağılımına Yönelik Bilgi" boyutunda orta, "Orff Yöntem Bilgisi ve Orff Çalgıları Uygulama Becerisi" boyutunda düşük olduğu tespit edilmiştir. Demografik özellik olan yaş değişkeni ile okulöncesi öğretmen adaylarının müzik okuryazarlık seviyeleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Okulöncesi öğretmen adaylarının müzik okuryazarlık seviyeleri; cinsiyete göre incelendiğinde kadın katılımcıların erkeklere göre daha başarılı olduğu, üniversite eğitimlerinden önce herhangi bir müzik eğitimi alan öğrencilerin almayanlara oranla başarılı olduğu, lisans 4. sınıf öğrencilerinin 3. sınıflara göre daha başarılı olduğu, mezun oldukları lise türüne bakıldığında ise Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi mezunu olan öğrencilerin diğer öğrencilere göre daha başarılı olduğu saptanmıştır. Okul öncesi öğretmenliği lisans programında yer alan erken çocuklukta müzik eğitimi dersinin okul öncesi öğretmen adaylarının müzik okuryazarlık yeterliklerini hedeflenen seviyede geliştirmediği ve bu dersten başarılı olmalarının müzik okuryazarı olduklarını göstermediği saptanmıştır. Bu bağlamda, lisans programında yer alan müzik eğitimi ile ilgili derslerin yapılandırılması ve benzer bilimsel çalışmaların artırılması önem taşımaktadır.

Anahtar kelimeler: Müzik okuryazarlığı, okul öncesi öğretmen adayları, terim, şarkı

&

Abstract: The purpose of this study is to determine the level of music literacy of preschool student teachers studying in the Turkish Republic of Northern Cyprus and to find out the variables according to which their music literacy levels differ. The study includes 141 preschool student teachers studying in the Preschool Teacher Education Undergraduate Program. The quantitative research method was used in the study, and the "Music Literacy Scale" formed by Afacan and Şentürk (2016) was applied. The findings showed that the music literacy levels were high in "Recognition and Application Skills in Children's Songs", "Method and Technical Knowledge and Using Skills in Songs", "Musical Perception and Skill in Using Voice"; medium in "Educational Music Repertoire", and low in "Orff Method Knowledge and Practice Skills of Orff Instruments". Musical literacy levels did not significantly differ in terms of age. However, female participants were more successful than male participants, students with music education background were more successful than those without, 4th year undergraduate students were more successful than 3rd year undergraduate students, "Vocational and Technical Anatolian High School Graduates" were more successful than other students. It has been determined that the "Early Childhood Music Education" course stated in the Preschool Teacher Education Undergraduate Program does not improve the music literacy competences of the preschool student teachers to the targeted level. The success of all the candidates in Early Childhood Music Education" course does not indicate that they are fully music literate. In this context, it is important to structure the courses related to music education in the undergraduate program and to increase similar studies on music literacy.

Key Words: Music literacy, preschool student teachers, term, song

Atıf/Cite as: Demirhan, E. & Gorgoretti, B. (2024). Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Müzik Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 24(1), 64-89 doi.org/10.17240/aibuefd.2024.-1213085

İntihal-Plagiarism/Etik-Ethic: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği, araştırma ve yayın etiğine uyulduğu teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and it has been confirmed that it is plagiarism-free and complies with research and publication ethics. <https://dergipark.org.tr/pub/aibuefd>

Copyright © Published by Bolu Abant İzzet Baysal University– Bolu

¹ Uzman Elif Demirhan, Doğu Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, elfdmrhn@icloud.com, ORCID ID: 0000-0001-6872-4679

* Bu çalışma Eylül 2022'de tez olarak sunulmuştur.

² Sorumlu Yazar: Doç. Dr. Başak Gorgoretti, Doğu Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, basak.gorgoretti@emu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-0656-0688

1. GİRİŞ

“Müzik, sözle anlatılmayanı anlatma sanatıdır. Sözcüklerin anlatabildiği, zekanın kavrayabildiği şeylerin çok ötesine gidebilir. Müziğin alanı, belirsizliğin, elle tutulamayanın, düşlerin alanıdır. İnsanların bu dili konuşabilmelerini, Tanrının bizlere verdiği en büyük zenginliklerden biri olarak görürüm” (Munch, 1990).

Müzik eğitimi sanat eğitimi içerisinde önemli bir paya sahiptir. Müzik eğitimi, temel olarak müziksel davranış değişikliği yaratmada etkin bir yol olarak kullanılır (Uçan, 2016).

Bu ifadelerle göre müzik yaşantılarının ilk basamağının müziksel iletişim kurmak olduğu düşünülmektedir. Birçok çalışmada ortak görüş, müziksel iletişim olmaz ise müziksel etkileşimin de yetersiz kalacağı yönündedir. Bu durum içerisinde asıl olan ise müzik öğreniminin sağlıklı olmayacağıdır (Aslan & Deniz, 2011).

Okuryazarlık bizlere iletişim kurma becerisini mümkün kılmaktadır. Okumak, yazmak, konuşmak ve ifade etmek dünyayı daha anlamlı bir hale dönüştürmektedir. Okuryazarlık, zamanla kazanılan, okuma, yazma, konuşma, dinleme ve düşünme becerileridir. Yaşadığımız dünya üzerinde etkileşim ve iletişim kurma yeteneği olarak da ifade edilmektedir. Ayrıca, bilgisayar, dijital, teknik, doğa, görsel ve müzik okuryazarlığı gibi birbirinden farklı okuryazarlık türleri de vardır (Bugos, 2016).

Müzik okuryazarlığı gelişmekte olan bir okuryazarlık biçimi olarak müzik yazımının temel kavramlarını anlayabilme, müzik terimlerini ve sembollerini tanıyabilme, müzik metinlerini melodi ve ritim boyutlarında okuyabilme, ritmik kalıpları çalabilme şeklinde ifade edilebilir. Türkçe’de nasıl özne, yüklem gibi kavramlar var ise müzik dilinde de nota, ölçü, sus gibi müziksel işitme, okuma ve yazmayı mümkün kılmak amaçlı bir dil yazım tekniği mevcuttur (Arslan, 2010).

Müzik okuryazarlığı belli başlı müzik ifadelerini anlama, okuma ve yazma, anlamına da gelmektedir. Müzik okuryazarlığı demek müziğin ifade ediliş biçimini okuma kabiliyetidir (Csíkós & Dohány, 2016). Levinson (1990), müzik okuryazarı olmanın bir kültür olmasının yanı sıra müziğin daha iyi anlaşılır olması açısından gerekli olduğu düşüncesindedir.

Okulöncesi eğitimi programında yer aldığı bilinen müzik etkinlikleri içerisinde ses ve nefes egzersizleri, müzik dinleme, şarkı söyleme, duyulan bir ritim kalıbını çalma gibi çalışmalardan çalgı çalma, hareket ve yaratıcı dans, müzik eşliğinde hareket ve müzikli öykü oluşturma, drama çalışmalarına kadar birçok farklı uygulama mevcuttur (Sığırtmaç, 2005).

Müzik etkinliklerinin etkili bir şekilde gerçekleşebilmesi için öğretmen ve öğretmen adaylarının yeterli bilgi birikimi ve beceriye sahip olması gerekir. Okul öncesi öğretmenliği lisans programında müzik alanı ile ilgili olarak sadece IV. yarıyılta “Erken Çocuklukta Müzik Eğitimi” isimli okulöncesi dönemde müzik eğitiminin nasıl olması gerektiğini kapsayan ders verilmektedir.

Müzik etkinlikleri, çocukların “bilişsel, dil, motor, sosyal ve duygusal” gelişimlerinde destekleyici olup aynı zamanda müziksel açıdan gelişime olumlu katkı sağlayan çalışmalardır. Müzik etkinlikleri, bireye ve topluma bir başkasını dinleme, beraber çalışma gibi sorumluluk duyguları kazandırmaktadır. Müzik ile öğretme, öğrenme ve algılama daha da kolaylaşmaktadır. Müzik etkinlikleri aracılığıyla çocuk, “ince kalın, hızlı yavaş, uzun kısa” gibi pek çok kavramı öğrenir ve pekiştirir. Çocuklar konuları daha kolay ve hızlı anlayıp öğrenir, müzik ile beraber ritme uygun hareket ederek, hareket becerisi kazanımını elde eder. Müzik etkinlikleri çocukların kendilerini ifade edemedikleri durumlarda onları hem sosyal açıdan hem de duygusal açılardan gelişimlerini destekleyerek kendilerini ifade etmelerine yardımcı olur (Millî Eğitim Bakanlığı, 2013).

Okul öncesi öğretmen adaylarının mesleki yaşantılarına başladıklarında, fen, matematik, drama, gibi etkinliklerin yanı sıra müzik etkinliklerini de öğretim programlarında uygulamalarının gerekliliği ve bu

uygulamalardaki yetkinlikleri, müzik okuryazarlığı seviyelerinin incelenmesini önemli kılmaktadır (Kandır & Türkoğlu, 2015).

Okulöncesi öğretmen ve adayları çocuk gelişiminin kritik yılları içinde önemli görevleri üstlenmektedirler. Okulöncesi öğretmen ve adaylarının yürüttüğü sınıf içi etkinliklerinden biri de müziktir. Bir okulöncesi öğretmen adayının müzik etkinliklerini yürütebilmesi için müzik sembol ve terimlerini okuyup uygulayabilme yetisine sahip olması diğer bir ifade ile müzik okuryazarı olması gerekmektedir. Okulöncesi eğitimi süresince okulöncesi öğretmen ve zamanla yetişen öğretmen adayları çocukların müziksel davranış kazanmaları sürecinde yaparak yaşayarak öğrenimlerini mümkün kılmalıdır. Öğretmen ve öğretmen adaylarından, müziksel bilgilerini uygulayabilme ve kullanabilme yeteneklerinin üst seviyelerde olması beklenmektedir (Afacan & Şentürk, 2016; Taşkaya, 2012).

Okulöncesi dönem çocukları için rahatlatıcı, doğal ve eğlenceli bir müzik eğitimi çok önemlidir. Okulöncesi öğretmen ve öğretmen adayları, okulöncesi çocukların genel gelişimleri için müzikal becerilerini kullanarak, şarkı söyleme, ritim, yaratıcı dans ve hareket eğitimiyle onları geliştirmeyi amaçlar. Bu nedenle okulöncesi müzik etkinliklerinin bu doğrultuda planlanması ve uygulanması gerekmektedir. Tüm bu uygulamaların gerçekleşebilmesi, okulöncesi öğretmen adaylarının müzikal yetkinlik seviyelerine, müzik okuryazarlık düzeylerine ve tüm bunları uygulamaya dönüştürebilme yeteneklerine bağlıdır (Gül & Bozkaya, 2014).

Okulöncesi döneminde, çocuklar etkileşim içinde sınıf içi yaşamsal faaliyetlerini yürütmektedir. Okul içi faaliyetlerinin genelinde oyun oynama, ritim, dans çalışmaları, şarkı söyleme ve drama çalışmaları mevcuttur. Etkileşim içindeki öğrenciler genellikle renkleri, sayıları vb. kazanması beklenen kavramları müzik yoluyla daha çabuk ve kolay öğrenir. Yeterince bilgi ve donanımına sahip olmayan okulöncesi öğretmen adaylarının “eğlenirken öğrenme, yaparak yaşayarak öğrenme, drama çalışmalarına, müzik çalışmalarına” uygun şekilde doğru iç etkileşim yaratması ve süreçlerini birbirini tamamlar şekilde yürütebilmesi onun müziksel donanımına ve bu donanımı kullanma becerisine bağlıdır (Afacan & Şentürk, 2016; Çelik, 2020).

Bu çalışmada müzik okuryazarlık düzeylerinin değerlendirilmesi ile ulaşılabilecek veriler, okulöncesi öğretmenliği lisans programındaki “Erken Çocukluk Müzik Eğitimi” dersinin okulöncesi öğretmen adaylarını müzik alanından bilgilendirmede ve donatmada yeterli olup olmadığının sorgulanmasını sağlayacaktır. Ayrıca literatüre, lisans programındaki derslerin yapılandırılmasına ve benzer bilimsel çalışma yapacak olan kişilere ışık tutacağı ön görülmektedir.

1.1. Araştırmanın amacı

Bu çalışmanın temel amacı Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde eğitim gören okulöncesi öğretmen adaylarının müzik okuryazarlığının ne düzeyde olduğunu saptama yoluyla, müzik okuryazarlık seviyelerinin hangi değişkenlere göre farklılık gösterdiğini belirlemektir. Bu çalışma Okul Öncesi Lisans Programında öğrenim görmekte olan okulöncesi öğretmen adaylarını kapsamaktadır. Bu programda yer alan halen daha öğrenim görmekte olan müzik dersini almış ve başarılı olmuş öğretmen adaylarının müzik okuryazarlıklarını ölçmeyi hedeflemektedir.

1.2. Araştırmanın önemi

Okulöncesi dönemde aileden sonra çocuğun gelişiminde en önemli katkı okulöncesi öğretmenleri tarafından konulmaktadır. Okulöncesi öğretmen ve öğretmen adayları çocukları ilkökula hazırlayıcı nitelikte eğitim vermelidir. 2-6 yaş süresince devam eden okulöncesi eğitiminin önemli bir parçasını da müzik eğitimi oluşturmaktadır. Öğretmen adaylarının, nitelikli eğitime erişiminde kritik yere sahip olmaları, çocuklar üzerindeki yeterlilik ve yetkinlik durumları, müzik öğretimini doğru alıp aktarmaları ve bu dili kullanmaları önem taşımaktadır (Ekici, 2010).

Literatürde daha önce müzik eğitimi konusunda yapılmış olan çalışmaların genelde sınıf öğretmenleri ve sınıf öğretmen adayları üzerinde yapıldığı gözlenmiştir. Aynı zamanda, ilkökul ve ortaokuldan mezun

olmuş bireylere farklı müzik okuryazarlık ölçekleri kullanılarak yapılmış çalışmalara da rastlanmıştır. Okulöncesi öğretmen veya öğretmen adayları için müzik okuryazarlığı adı altında yapılmış sadece bir ölçek oluşturma çalışması bulunmaktadır. Bu çalışma ise okulöncesi öğretmen adayları için Afacan ve Şentürk' ün (2016) yılında geliştirmiş olduğu müzik okuryazarlık ölçeği kullanılarak, okulöncesi öğretmen adaylarının müzik okuryazarlık düzeylerinin inceleneceği ilk çalışma olacağından önemlidir.

Araştırma, okul öncesi öğretmen adaylarının müzik okuryazarlığı düzeyleri ile ilgili olarak ortaya konacak olan veriler ışığında, bu konudaki sorunların giderilmesinde üretilecek çözüm önerileri ve müzik okuryazarlığının geliştirilmesi için yapılabilecek olan çalışmaların önerilmesi hususlarında önem taşımaktadır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın modeli

Bu çalışmada, nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nicel veri toplama için tarama modeli uygulanmıştır. Genel tarama yöntemi, örnekleme büyük, eleman sayısı yüksek ve evreni temsili daha genelleyici nitelikte olması açısından tercih edilmiştir. Tür açısından “kesitsel tarama” kullanılmış, veri toplama tek seferde gerçekleştirilmiştir (Karasar, 2008).

2.2. Araştırmanın evreni ve örnekleme/Araştırmanın çalışma grubu

Bu araştırmanın evreni KKTC’de bulunan ve okulöncesi öğretmenliği lisans programı olan üniversiteleri kapsamaktadır. Araştırmanın evreni ve örnekleminin belirlenmesinde; okulöncesi öğretmen adayları bakımından sayıca en yüksek üç (3) üniversite olması, Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programının olması, maliyet açısından uygun, erişim açısından ulaşılabilir olması kriterleri göz önünde bulundurulmuştur.

Araştırma örnekleme evrenin genelini temsil edecek nitelikte seçilmiş ve okulöncesi öğretmen adaylarının sayıca en yüksek olduğu 3 üniversite örneklem olarak belirlenmiştir. Seçilen örneklem evrenin tipik bir örneği olma özelliğini taşımaktadır, amaçlı örneklem türünden ölçüt örneklemedir. Örneklem, gönüllülük esas alınarak, bu okullarda okulöncesi öğretmenlik lisans programında öğrenim gören ve ulaşılabilen öğrencileri kapsamaktadır. Örneklem büyüklüğü çalışmadaki değişken sayısının 10 katı veya daha fazla olması göz önüne alınarak belirlenmiştir (Büyüköztürk vd., 2011). Hedeflenen kişi sayısı nicel veri toplama için her sınıftan 20 kişi olarak düşünülmüştür, her bir (1) üniversite için 3. ve 4. sınıf olarak toplam 40 kişiye ulaşılması planlanmıştır. Ölçek uygulama aşamasında ise okulöncesi öğretmen adaylarından üç (3) üniversite için ulaşılan sayı toplam 141 kişidir. Tablo 1’de katılımcıların demografik özellikleri verilmiştir.

Tablo 1.’de öğretmen adaylarının sosyo-demografik özelliklerine göre dağılımına dair veriler yer almaktadır. Araştırmaya 141 Okul Öncesi Öğretmenliği Programı öğrencisi katılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin %84,40’ının kadın, %15,60’ının erkek olduğu, %34,04’ünün 20-21 yaş, %52,48’inin 22-23 yaş ve %13,48’inin ise 24 yaş ve üstü yaş grubunda olduğu, %30,50’sinin Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, %56,74’ünün Anadolu Lisesi ve %12,77’sinin diğer lise türlerinden mezunu olduğu, %43,26’sının A Üniversitesi, %31,91’inin B Üniversitesi ve %24,82’sinin C Üniversitesinde öğrenim gördüğü, %49,65’inin 3. Sınıf ve %50,35’inin 4. Sınıf öğrencisi olduğu, %49,65’inin üniversite dışında müzik dersi aldığı, %100,0’ünün üniversitede aldıkları müzik dersinden başarılı olduğu belirlenmiştir.

Tablo 1.*Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özelliklerine Göre Dağılım*

	Sayı (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet		
Kadın	119	84,40
Erkek	22	15,60
Yaş grubu		
20-21 yaş	48	34,04
22-23 yaş	74	52,48
24 yaş ve üstü	19	13,48
Lise		
Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	43	30,50
Anadolu lisesi	80	56,74
Diğer	18	12,77
Üniversite		
A Üniversitesi	61	43,26
B Üniversitesi	45	31,91
C Üniversitesi	35	24,82
Sınıf		
3. sınıf	70	49,65
4. sınıf	71	50,35
Üniversite dışında müzik dersi alma		
Alan	70	49,65
Almayan	71	50,35
Üniversite alınan müzik dersinde başarılı olma		
Olan	141	100,00

2.3. Veri toplama araçları ve süreci

Okulöncesi öğretmen adaylarının demografik özelliklerini (yaş, cinsiyet, daha önce müzik eğitimi alıp alamamaları, mezun oldukları lise türü ve öğrenim görmekte oldukları sınıf) belirlemek için araştırmacı tarafından kişisel bilgi ve onam formu hazırlanmıştır.

2.3.1. Anket formu

Nicel veri analizi için Afacan ve Şentürk (2016) tarafından geliştirilen “Müzik Okuryazarlığı Ölçeği” kullanılmıştır. 5’li Likert tip olup 32 madde ve 5 faktörden oluşmaktadır. Ölçek sorularına karşılık gelen seçenekler tamamen katılıyorum (5), katılıyorum (4), kararsızım (3), katılmıyorum (2), hiç katılmıyorum (1) şekilde 5’li Likert tipinde hazırlanmıştır. Faktör yükleri:

1. Faktör (0.852), “Çocuk Şarkılarında Geçen Terimleri Tanıma ve Uygulama Becerisi”
2. Faktör (0.815), “Şarkılarda Yöntem-Teknik Bilgisi ve Kullanma Becerisi”
3. Faktör (0.785), “Müziksel Algı ve Sesini Kullanma Becerisi”
4. Faktör (0.713), “Eğitsel Müzik Dağarcığına Yönelik Bilgi”
5. Faktör (0.859), “Orff Yöntem Bilgisi ve Orff Çalgıları Uygulama Becerisi” şeklindedir.

Tablo 2.

Müzik Okuryazarlığı Ölçeğine Ait Cronbach Alfa Testi Sonuçları

Cronbach Alfa	Madde Sayısı
0,930	32

“Müzik Okuryazarlığı Ölçeğinin” Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı ise 0.904 olarak bulunmuştur.

Tablo 3.

Faktörlerin Güvenilirlik Sonuçları

Faktörler	Faktör İsimleri	Faktör Maddeleri	Güvenirlik Katsayısı
1	Çocuk Şarkılarında Geçen Terimleri Tanıma ve Uygulama Becerisi	3, 7, 23, 21, 22, 6, 2, 17, 4, 8	0.852
2	Şarkılarda Yöntem ve Teknik Bilgisi ve Kullanma Becerisi	29, 19, 32, 30, 35, 28, 31, 20, 37	0.815
3	Müziksel Algı ve Sesini Kullanma Becerisi	11, 13, 12, 16, 14	0.785
4	Eğitsel Müzik Dağarcığına Yönelik Bilgi	25, 40, 27, 24, 39	0.713
5	Orff Yöntem Bilgisi ve Orff Çalgıları Uygulama Becerisi	33, 36, 34	0.859

2.4. Verilerin analizi

Araştırmada öğrencilere ait verilerin istatistiksel olarak analizinde Statistical Package for Social Sciences (SPSS) 25.0 programı kullanılmıştır.

Öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerine göre dağılımının belirlenmesinde sıklık analizi kullanılmıştır.

Öğrencilerin Müzik Okuryazarlığı Ölçeğine verdikleri yanıtların güvenilirliği Cronbach alfa testiyle incelenmiş ve alfa katsayısının 0,930 olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin Müzik Okuryazarlığı Ölçeğinden aldıkları puanlara ilişkin tanımlayıcı istatistikler verilmiştir. Öğrencilerin Müzik Okuryazarlığı Ölçeği puanlarının normal dağılıma uyma durumu Shapiro-Wilk testiyle incelenmiş olup, normal dağılım göstermediği belirlenmiştir. Buna göre öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerine göre Müzik Okuryazarlığı Ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılmasında non-parametrik hipotez testleri kullanılmıştır. Yapılan karşılaştırmalarda bağımsız değişken iki gruptan oluşuyorsa Mann-Whitney U testi kullanılırken, bağımsız değişkenin ikiden fazla gruptan oluşması durumunda ise Kruskal-Wallis H testi kullanılmıştır. Öğrencilerin Müzik Okuryazarlığı Ölçeğinde bulunan boyutlardan aldıkları puanlar arasındaki korelasyonlar Spearman testiyle incelenmiştir.

2.5. Araştırmanın etik izni

Yapılan bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbirini gerçekleştirilmemiştir.

Araştırma kapsamında tez önerisi sunularak kabul edildikten sonra, etik kurulu için başvuruda bulunulmuştur. Doğu Akdeniz Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar ve Yayın Etiği Kurulu ETK00-2021-0106'nolu sayı kararınca etik kurulu başvurusu kabul edilmiştir.

Araştırma veri toplama sürecinde, "Katılımcı Bilgilendirilmiş Onam Formu" hazırlanarak katılımcılar araştırma hakkında bilgilendirilmiştir. Araştırmada elde edilen verilerin sadece araştırma amaçlı kullanılacağı, verilerin gizli tutulacağı beyan edilmiştir.

Araştırmaya katılım gönüllük esasına göredir. Hiçbir şekilde zorlama olmadan, tamamen katılımcının rızasına göredir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Doğu Akdeniz Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar ve Yayın Etiği Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 14.12.2021 tarihinde kabul edilmiştir.

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: ETK00-2021-0106'nolu sayı kararınca etik kurulu başvurusu kabul edilmiştir.

3. BULGULAR

Araştırmaya katılan öğrencilerin Müzik Okuryazarlığı Ölçeği puanlara ilişkin tanımlayıcı istatistikleri Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4.

Öğrencilerin Cinsiyetine Göre Müzik Okuryazarlığı Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

	n	$\bar{x}$	s	M	Min	Max
Çocuk Şarkılarında Geçen Terimleri Tanıma ve Uygulama Becerisi	141	33,48	7,42	36	15	47
Şarkılarda Yöntem ve Teknik Bilgisi ve Kullanma Becerisi	141	34,54	5,57	35	20	45
Müziksel Algı ve Sesini Kullanma Becerisi	141	17,57	3,80	18	8	25
Eğitsel Müzik Dağarcığına Yönelik Bilgi	141	15,79	3,90	16	5	23
Orff Yöntem Bilgisi ve Orff Çalgıları Uygulama Becerisi	141	8,88	3,45	9	3	15
Müzik Okuryazarlığı Ölçeği Toplam Puanı	141	110,27	19,15	110	57	151

Tablo 4 incelendiğinde, öğrencilerin Müzik Okuryazarlığı Ölçeğinde bulunan Çocuk Şarkılarında Geçen Terimleri Tanıma ve Uygulama Becerisi alt faktöründen ortalama $33,48 \pm 7,42$ puan, Şarkılarda Yöntem ve Becerisinden ortalama $15,79 \pm 3,90$ puan, Orff Yöntem Bilgisi ve Orff Çalgıları Uygulama Becerisinden ortalama $8,88 \pm 3,45$ puan aldıkları belirlenmiştir. Öğrencilerin Müzik Okuryazarlığı Ölçeğinden en düşük 57, en yüksek 151 puan aldıkları ve alınan puan ortalamasının $110,27 \pm 19,15$ puan olduğu saptanmıştır. Müzik Okuryazarlığı Ölçeğinde bulunan ilk üç faktörde öğrencilerin aldıkları ortalama puanlarına bakıldığında müzik okuryazarlık düzeyleri yüksek, dördüncü faktörden aldıkları ortalama puana bakıldığında müzik okuryazarlık düzeyleri orta düzeyde, beşinci faktörden aldıkları ortalama puana bakıldığında müzik okuryazarlık düzeylerinin düşük düzeyde olduğu saptanmıştır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 160 (32×5), en düşük puan 32 (32×1)'dir. Öğretmen adaylarının beş faktörden aldıkları en yüksek ortalama puanın 110,27 olduğu tespit edilmiştir. Bu bağlamda ortalama puanı ölçekte yer alan madde sayısına bölündüğünde 3,44 ($110,27 / 32$) puan gelmektedir. Okul öncesi öğretmen adaylarının, müzik okuryazarlık seviyelerinin orta düzeyde olduğu saptanmıştır.

Tablo 5'te araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetine göre Müzik Okuryazarlığı Ölçeği puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin Mann-Whitney U testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 5. Öğrencilerin Cinsiyetine Göre Müzik Okuryazarlığı Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

	Cinsiyet	n	$\bar{x}$	S	M	SO	Z	p
Çocuk Şarkılarında Geçen Terimleri	Kadın	119	33,57	7,50	34,00	71,69		
Tanıma ve Uygulama Becerisi	Erkek	22	33,00	7,09	31,50	67,25	-0,469	0,639
Şarkılarda Yöntem ve Teknik Bilgisi ve Kullanma Becerisi	Kadın	119	35,11	5,29	35,00	74,83		
	Erkek	22	31,45	6,14	30,00	50,27	-2,596	0,009*
Müziksel Algı ve Sesini Kullanma Becerisi	Kadın	119	17,65	3,72	18,00	71,57		
	Erkek	22	17,18	4,26	18,00	67,91	-0,388	0,698
Eğitsel Müzik Dağarcığına Yönelik Bilgi	Kadın	119	15,69	3,95	16,00	69,91		
	Erkek	22	16,36	3,65	17,00	76,89	-0,738	0,460
Orff Yöntem Bilgisi ve Orff Çalgıları Uygulama Becerisi	Kadın	119	9,10	3,39	9,00	73,47		
	Erkek	22	7,68	3,62	7,00	57,61	-1,682	0,093
Müzik Okuryazarlığı Ölçeği	Kadın	119	111,12	18,92	112,00	73,01		
Toplam Puanı	Erkek	22	105,68	20,15	104,00	60,11	-1,361	0,173

Tablo 5 incelendiğinde, öğrencilerin cinsiyetine göre Müzik Okuryazarlığı Ölçeği genelinden ve ölçekte yer alan Çocuk Şarkılarında Geçen Terimleri Tanıma ve Uygulama Becerisi, Müziksel Algı ve Sesini Kullanma Becerisi, Eğitsel Müzik Dağarcığına Yönelik Bilgi ve Orff Yöntem Bilgisi ve Orff Çalgıları Uygulama Becerisi alt faktöründen aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$).

Öğrencilerin cinsiyetine göre Müzik Okuryazarlığı Ölçeğinde yer alan Şarkılarda Yöntem ve Teknik Bilgisi ve Kullanma Becerisi alt faktöründen aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$). Bayan öğrencilerin Müzik Okuryazarlığı Ölçeğinde belirtilen Şarkılarda Yöntem ve Teknik Bilgisi ve Kullanma Becerisi alt faktöründen aldıkları puanlar erkeklere göre yüksektir.

Tablo 6'da araştırmaya dahil edilen öğrencilerin yaş grubuna göre Müzik Okuryazarlığı Ölçeği puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin Kruskal-Wallis H testi sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 6 incelendiğinde, öğrencilerin yaş grubuna göre Müzik Okuryazarlığı Ölçeği genelinden ve ölçekte yer alan Çocuk Şarkılarında Geçen Terimleri Tanıma ve Uygulama Becerisi, Şarkılarda Yöntem ve Teknik Bilgisi ve Kullanma Becerisi, Müziksel Algı ve Sesini Kullanma Becerisi, Eğitsel Müzik Dağarcığına Yönelik Bilgi ve Orff Yöntem Bilgisi ve Orff Çalgıları Uygulama Becerisi alt faktöründen aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$).

Tablo 6.

Öğrencilerin Yaş Grubuna Göre Müzik Okuryazarlığı Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

	Yaş grubu	n	$\bar{x}$	s	M	SO	X ²	p
Çocuk Şarkılarında Geçen Terimleri Tanıma ve Uygulama Becerisi	20-21 yaş	48	34,71	8,16	34,50	77,43	1,810	0,405
	22-23 yaş	74	32,88	6,59	33,00	67,55		
	24 yaş ve üstü	19	32,74	8,49	34,00	68,21		
Şarkılarda Yöntem ve Teknik Bilgisi ve Kullanma Becerisi	20-21 yaş	48	35,35	5,31	35,00	75,90	2,562	0,278
	22-23 yaş	74	33,77	5,52	34,00	65,84		
	24 yaş ve üstü	19	35,47	6,21	36,00	78,74		
Müziksel Algı ve Sesini Kullanma Becerisi	20-21 yaş	48	17,81	3,88	19,00	75,38	2,669	0,263
	22-23 yaş	74	17,16	3,85	18,00	65,86		
	24 yaş ve üstü	19	18,58	3,29	18,00	79,97		
Eğitsel Müzik Dağılımına Yönelik Bilgi	20-21 yaş	48	15,98	3,99	16,50	72,92	0,262	0,877
	22-23 yaş	74	15,62	3,87	16,00	69,33		
	24 yaş ve üstü	19	16,00	3,92	16,00	72,66		
Orff Yöntem Bilgisi ve Orff Çalgıları Uygulama Becerisi	20-21 yaş	48	9,35	3,40	9,50	76,83	3,485	0,175
	22-23 yaş	74	8,38	3,21	9,00	64,98		
	24 yaş ve üstü	19	9,63	4,31	10,00	79,71		
Müzik Okuryazarlığı Ölçeği Toplam Puanı	20-21 yaş	48	113,21	19,89	110,50	77,60	2,993	0,224
	22-23 yaş	74	107,81	18,20	108,00	65,35		
	24 yaş ve üstü	19	112,42	20,54	115,00	76,32		

Tablo 7’de öğrencilerin öğrenim gördüğü lise türüne göre Müzik Okuryazarlığı Ölçeği puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin Kruskal-Wallis H testi bulgularına yer verilmiştir.

Tablo 7.

Öğrencilerin Mezun Olduğu Lise Türüne Göre Müzik Okuryazarlığı Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

	Lise	n	$\bar{x}$	s	M	SO	X ²	p	Fark
Çocuk Şarkılarında Geçen Terimleri Tanıma ve Uygulama Becerisi	M.T.A.L.	43	33,60	7,55	35,00	73,09	1,790	0,409	
	Anadolu lisesi	80	32,98	7,41	32,00	67,59			
	Diğer	18	35,44	7,22	36,00	81,17			
Şarkılarda Yöntem ve Teknik Bilgisi ve Kullanma Becerisi	M.T.A.L.	43	36,53	4,72	36,00	85,62	8,106	0,017*	1-2
	Anadolu lisesi	80	33,74	5,83	34,00	65,36			1-3
	Diğer	18	33,33	5,21	33,50	61,17			
Müziksel Algı ve Sesini Kullanma Becerisi	M.T.A.L.	43	18,09	3,28	18,00	76,02	2,199	0,333	
	Anadolu lisesi	80	17,59	3,93	18,00	70,98			
	Diğer	18	16,28	4,23	18,00	59,11			
Eğitsel Müzik Dağılımına Yönelik Bilgi	M.T.A.L.	43	16,65	3,72	17,00	80,08	3,640	0,162	
	Anadolu lisesi	80	15,25	3,83	15,50	65,56			
	Diğer	18	16,17	4,40	16,50	73,50			
Orff Yöntem Bilgisi ve Orff Çalgıları Uygulama Becerisi	M.T.A.L.	43	8,81	3,49	9,00	69,13	0,246	0,884	
	Anadolu lisesi	80	8,88	3,41	9,00	71,16			
	Diğer	18	9,06	3,72	10,00	74,75			
Müzik Okuryazarlığı Ölçeği Toplam Puanı	M.T.A.L.	43	113,70	17,93	116,00	78,22	2,014	0,365	
	Anadolu lisesi	80	108,43	19,60	108,00	67,28			
	Diğer	18	110,28	19,86	113,50	70,28			

*p<0,05

Tablo 7 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmen adaylarının öğrenim gördüğü lise türüne göre Müzik Okuryazarlığı Ölçeği genelinden ve ölçekte yer alan Çocuk Şarkılarında Geçen Terimleri Tanıma ve Uygulama Becerisi, Müziksel Algı ve Sesini Kullanma Becerisi, Eğitsel Müzik Dağılımına Yönelik Bilgi ve Orff Yöntem Bilgisi ve Orff Çalgıları Uygulama Becerisi alt faktöründen aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı tespit edilmiştir (p>0,05).

Öğrencilerin öğrenim gördüğü lise türüne göre Müzik Okuryazarlığı Ölçeğinde yer alan Şarkılarda Yöntem ve Teknik Bilgisi ve Kullanma Becerisi alt faktöründen aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu belirlenmiştir (p<0,05). Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi mezunu olan

öğrencilerin Şarkılarda Yöntem ve Teknik Bilgisi ve Kullanma Becerisi alt faktöründen aldıkları puanlar diğer öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Tablo 8’de araştırmaya dahil edilen öğrencilerin sınıfına göre Müzik Okuryazarlığı Ölçeği puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin Mann-Whitney U testi sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 8.

Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Sınıfa Göre Müzik Okuryazarlığı Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

	Sınıf	n	$\bar{x}$	s	M	SO	Z	p
Çocuk Şarkılarında Geçen Terimleri	3. sınıf	70	33,79	7,63	34,50	73,27		
Tanıma ve Uygulama Becerisi	4. sınıf	71	33,18	7,25	33,00	68,76	-0,656	0,512
Şarkılarda Yöntem ve Teknik Bilgisi ve Kullanma Becerisi	3. sınıf	70	34,21	5,43	35,00	68,59		
	4. sınıf	71	34,86	5,71	35,00	73,38	-0,698	0,485
Müziksel Algı ve Sesini Kullanma Becerisi	3. sınıf	70	17,37	3,91	18,00	70,25		
	4. sınıf	71	17,77	3,70	18,00	71,74	-0,218	0,828
Eğitsel Müzik Dağarcığına Yönelik Bilgi	3. sınıf	70	15,94	3,96	17,00	72,95		
	4. sınıf	71	15,65	3,85	16,00	69,08	-0,565	0,572
Orff Yöntem Bilgisi ve Orff Çalgıları Uygulama Becerisi	3. sınıf	70	8,31	3,39	8,00	63,94		
	4. sınıf	71	9,44	3,45	9,00	77,96	-2,047	0,041*
Müzik Okuryazarlığı Ölçeği Toplam Puanı	3. sınıf	70	109,63	19,87	110,00	70,64		
	4. sınıf	71	110,90	18,52	110,00	71,36	-0,105	0,916

*p<0,05

Tablo 8 incelendiğinde, öğrencilerin Müzik Okuryazarlığı Ölçeği genelinden ve ölçekte yer alan “Çocuk Şarkılarında Geçen Terimleri Tanıma ve Uygulama Becerisi, Şarkılarda Yöntem ve Teknik Bilgisi ve Kullanma Becerisi, Müziksel Algı ve Sesini Kullanma Becerisi ve Eğitsel Müzik Dağarcığına Yönelik Bilgi alt faktöründen aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı saptanmıştır (p>0,05).

Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin Müzik Okuryazarlığı Ölçeğinde yer alan Orff Yöntem Bilgisi ve Orff Çalgıları Uygulama Becerisi alt faktöründen aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır (p<0,05). 4. Sınıftaki öğrencilerin Orff Yöntem Bilgisi ve Orff Çalgıları Uygulama Becerisi alt faktöründen aldıkları puanlar 3. Sınıfa göre yüksektir.

Tablo 9’da araştırmaya dahil olan öğrencilerin üniversite dışında müzik dersi alma durumuna göre Müzik Okuryazarlığı Ölçeği puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin Mann-Whitney U testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 9 incelendiğinde, öğrencilerin üniversite dışında müzik dersi alma durumuna göre Müzik Okuryazarlığı Ölçeği genelinden ve ölçekte yer alan Şarkılarda Yöntem ve Teknik Bilgisi ve Kullanma Becerisi, Müziksel Algı ve Sesini Kullanma Becerisi ve Eğitsel Müzik Dağarcığına Yönelik Bilgi Orff Yöntem Bilgisi ve Orff Çalgıları Uygulama Becerisi alt faktöründen aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı saptanmıştır (p>0,05).

Tablo 9.

Öğrencilerin Üniversite Dışında Müzik Dersi Alma Durumuna Göre Müzik Okuryazarlığı Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

	Ders alma	n	$\bar{x}$	s	M	SO	Z	p
Çocuk Şarkılarında Geçen Terimleri	Alan	70	34,60	8,20	36,50	79,85		
Tanıma ve Uygulama Becerisi	Almayan	71	32,38	6,43	31,00	62,27	-2,557	0,011*
Şarkılarda Yöntem ve Teknik	Alan	70	35,09	5,73	36,00	76,02		
Bilgisi ve Kullanma Becerisi	Almayan	71	34,00	5,39	34,00	66,05	-1,452	0,146
Müziksel Algı ve Sesini	Alan	70	17,76	3,79	18,00	72,67		
Kullanma Becerisi	Almayan	71	17,39	3,83	18,00	69,35	-0,485	0,628
Eğitsel Müzik Dağarcığına	Alan	70	16,23	4,09	17,00	76,40		
Yönelik Bilgi	Almayan	71	15,37	3,67	15,00	65,68	-1,564	0,118
Orff Yöntem Bilgisi ve Orff	Alan	70	9,07	3,56	9,00	73,05		
Çalgıları Uygulama Becerisi	Almayan	71	8,69	3,35	9,00	68,98	-0,595	0,552
Müzik Okuryazarlığı Ölçeği	Alan	70	112,74	20,52	116,00	77,61		
Toplam Puanı	Almayan	71	107,83	17,49	106,00	64,49	-1,908	0,056

Öğrencilerin üniversite dışında müzik dersi alma durumuna göre Müzik Okuryazarlığı Ölçeğinde yer alan Çocuk Şarkılarında Geçen Terimleri Tanıma ve Uygulama Becerisi alt faktöründen aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Üniversite dışında müzik dersi alan öğrencilerin Çocuk Şarkılarında Geçen Terimleri Tanıma ve Uygulama Becerisi alt faktöründen aldıkları puanlar almayanlara göre yüksektir.

Tablo 10'da öğrencilerin Müzik Okuryazarlığı Ölçeğinde bulunan alt boyutlardan aldıkları puanlar arasındaki korelasyonların incelenmesine dair Spearman testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 10.

Öğrencilerin Müzik Okuryazarlığı Ölçeğinde Bulunan Alt Faktörlerden Aldıkları Puanlar Arasındaki Korelasyonlar

		Çocuk Şarkılarında Geçen Terimleri Tanıma ve Uygulama Becerisi	Şarkılarda Yöntem ve Teknik Bilgisi ve Kullanma Becerisi	Müziksel Algı ve Sesini Kullanma Becerisi	Eğitsel Müzik Dağarcığına Yönelik Bilgi	Orff Yöntem Bilgisi ve Orff Çalgıları Uygulama Becerisi	Müzik Okuryazarlığı Ölçeği
Çocuk Şarkılarında Geçen Terimleri Tanıma ve Uygulama Becerisi	rho	1					
	p	.					
	N	141					
Şarkılarda Yöntem ve Teknik Bilgisi ve Kullanma Becerisi	rho	0,522	1				
	p	0,000*	.				
	N	141	141				
Müziksel Algı ve Sesini Kullanma Becerisi	rho	0,562	0,526	1			
	p	0,000*	0,000*	.			
	N	141	141	141	141		
Eğitsel Müzik Dağarcığına Yönelik Bilgi	rho	0,708	0,619	0,558	1		
	p	0,000*	0,000*	0,000*	.		
	N	141	141	141	141	141	
Orff Yöntem Bilgisi ve Orff Çalgıları Uygulama Becerisi	rho	0,392	0,438	0,282	0,528	1	
	p	0,000*	0,000*	0,001	0,000*	.	
	N	141	141	141	141	141	141
Müzik Okuryazarlığı Ölçeği	rho	0,859	0,791	0,723	0,856	0,622	1
	p	0,000*	0,000*	0,000*	0,000*	0,000*	.
	N	141	141	141	141	141	141

Öğrencilerin Müzik Okuryazarlığı Ölçeğinde yer alan Çocuk Şarkılarında Geçen Terimleri Tanıma ve Uygulama Becerisi alt faktöründen aldıkları puanlar ile Şarkılarda Yöntem ve Teknik Bilgisi ve Kullanma Becerisi, Müziksel Algı ve Sesini Kullanma Becerisi, Eğitsel Müzik Dağarcığına Yönelik Bilgi ve Orff Yöntem Bilgisi ve Orff Çalgıları Uygulama Becerisi alt faktöründen aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı korelasyonların olduğu saptanmıştır ($p < 0,05$). Bu korelasyonları pozitif yönlüdür.

Öğrencilerin Müzik Okuryazarlığı Ölçeğinde bulunan Şarkılarda Yöntem ve Teknik Bilgisi ve Kullanma Becerisi alt faktöründen aldıkları puanlar ile Müziksel Algı ve Sesini Kullanma Becerisi, Eğitsel Müzik Dağarcığına Yönelik Bilgi ve Orff Yöntem Bilgisi ve Orff Çalgıları Uygulama Becerisi alt faktöründen

aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü korelasyonların olduğu saptanmıştır ($p<0,05$).

Araştırmaya dahil olan öğrencilerin Müzik Okuryazarlığı Ölçeğindeki Müziksel Algı ve Sesini Kullanma Becerisi alt faktöründen aldıkları puanlar ile Eğitsel Müzik Dağarcığına Yönelik Bilgi ve Orff Yöntem Bilgisi ve Orff Çalgıları Uygulama Becerisi alt faktöründen aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü korelasyonların olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Öğrencilerin Müzik Okuryazarlığı Ölçeğindeki Eğitsel Müzik Dağarcığına Yönelik Bilgi ve Orff Yöntem Bilgisi alt faktöründen aldıkları puanlar ile Orff Çalgıları Uygulama Becerisi alt faktöründen aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü korelasyonların bulunduğu belirlenmiştir ($p<0,05$).

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu çalışmada okulöncesi öğretmen adaylarının yaş, cinsiyet, daha önce müzik eğitimi alıp almamaları, mezun oldukları lise türü ve öğrenim görmekte oldukları sınıfa göre müzik okuryazarlık düzeyleri incelenmiştir. Bulgularda yaş değişkeninin anlamlı bir faktör olmadığı, kadın katılımcıların, daha önce müzik eğitimi almış katılımcıların, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi mezunlarının ve okulöncesi öğretmenliği lisans programını sürdüren son sınıf öğrencilerinin müzik okuryazarlık düzeylerinin diğer demografik özelliklere göre daha üst seviyede olduğu ve katılımcılara genel olarak bakıldığında ise müzik okuryazarlık düzeylerinin ortalama seviyede olduğu saptanmıştır.

Okulöncesi öğretmen adaylarının demografik özellikleri ve başarı durumları göz önünde bulundurulduğunda, okulöncesi dönem çocuklarına verecekleri müzik eğitiminin niteliği değişkenlik göstermekte bu da yeni nesillere aktarımını etkilemektedir. Okulöncesi öğretmen adaylarının ön öğrenmeleri ve okul dışında aldıkları müzik eğitimi, onların mesleki yaşantılarında öğrencilerine sunacakları müzik etkinliklerini destekleyici özellikte olması müzik okuryazarlığı ile ilişkili olup çalışmanın bulgularıyla örtüşmektedir. Bautista ve diğerleri (2022) araştırmalarında okul öncesi öğretmen adaylarının üniversite eğitimleri boyunca müzik eğitimi ile ilgili aldıkları derslerin nicel ve niteliksel bakımdan yeterli olmadığını belirtmişlerdir. Okulöncesi öğretmenlerinin, temel müzik teorisi, enstrümantal yeterlilikleri ve şarkı söyleme becerileri, çocukların müzikal yaratıcılıklarını ve kendilerini ifade etmelerini teşvik eden pedagojiler ve müziği diğer öğrenme alanlarıyla bütünleştirme yeterlilikleri gibi birçok alanda gelişmeye ihtiyaçları Bautista ve diğerlerinin (2022) çalışmalarında öne çıkan sonuçlardandır.

“Erken Çocuklukta Müzik Eğitimi” dersi zorunlu, “Erken Çocukluk Eğitiminde Drama” ve “Erken Çocuklukta Ritim, Dans ve Orff Eğitimi” dersleri ise seçmeli olarak Okul Öncesi Öğretmenli Lisans Programı 4. döneminde yer almaktadır. Buna göre “Erken Çocukluk Dönemde Müzik Eğitimi” dersi alıp başarılı olma durumları, müzik okuryazarlık düzeyleri ile ilişkilendirilmiştir.

Tüm katılımcıların müzik dersinde başarılı olma durumu bahsedilen bu çalışmanın ölçütlerinde yer almaktadır. Müzik eğitimi dersi kapsamında okulöncesi öğretmen adaylarının müzik okuryazarlık düzeylerinin başarılı olma durumları ile tutarlılığına bakılmak istendiği için tüm öğrencilerin başarılı olma durumu ölçüt olarak seçilmiştir. “Erken Çocuklukta Müzik Eğitimi” alan tüm öğretmen adayları ders kapsamında başarılı olmuştur.

Okulöncesi öğretmen adaylarının Müzik okuryazarlık ölçeğinden aldıkları ortalama puan olan 110,27 göz önüne alındığında, orta düzeyde okuryazar oldukları tespit edilmiştir. Buna göre müzik okuryazarlığı ölçeğinde yer alan “1. boyut Çocuk Şarkılarında Geçen Terimleri Tanıma ve Uygulama Becerisi, 2. boyut Şarkılarda Yöntem-Teknik Bilgisi ve Kullanma Becerisi, 3. boyut Müziksel Algı ve Sesini Kullanma Becerisi boyutlarında müzik okuryazarlıklarının yüksek olduğu, 4. boyut olan Eğitsel Müzik Dağarcığına Yönelik

Bilgileri" okuryazarlıklarının ortalama düzeyde olduğunu ve 5. boyut Orff Yöntem Bilgisi ve Orff Çalgıları Uygulama Becerisi okuryazarlıklarının düşük olduğu söylenebilir. Ancak daha önce müzik dersi almış olan okulöncesi öğretmen adaylarının Orff Yöntem Bilgisi ve Orff Çalgıları Uygulama Becerisine kısmen sahip olduğu ve Orff Çalgılarını Uygulama becerisinin ise düşük olduğu söylenebilir. Bu gerekçe ile okul öncesi öğretmen adaylarının ölçekte yer alan 4.ve 5. faktör boyutlarının daha fazla geliştirilmesinin gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Köksoy'un (2018) yapmış olduğu çalışmada sınıf öğretmeni adaylarının müzik okuryazarlık ölçeğindeki ilk 3 faktörden aldıkları puanlar, okuryazarlıklarının yüksek olduğunu göstermektedir. Bu durum okulöncesi öğretmen adaylarının kullanılan aynı ölçekte ilk aldıkları puanlar Köksoy'un çalışması ile benzerlik gösterdiğini ortaya koymaktadır. Ancak Afacan' ın (2010) yapmış olduğu "Sınıf Öğretmeni Adaylarının Çocuk Şarkılarını Bilişsel Çözümleme ve Uygulama Düzeyleri" çalışmasında yer alan "Öğretmen Adaylarının Çocuk Şarkılarında Geçen Kuramsal ve Temel Müzik Bilgilerini Ölçmek için Geliştirdiği Başarı Testi" sonuçlarına göre "çocuk şarkılarını çözümlemedeki bilgi" düzeylerinin genel olarak "iyi" düzeyde olduğu ifade edilmiştir. Diğer yandan lisans eğitimi süresince sadece 2. Sınıfta müzik dersi alan sınıf öğretmeni adaylarının mezun oluncaya kadar herhangi bir müzik eğitimi almayacakları, verilen bilgileri unutacakları, eksik bilgilerle meslek yaşantılarına başlayacakları düşünüldükçe düzeylerinin düşük olduğu kanısına varılmıştır. Bu durumda okulöncesi öğretmen adaylarının 1. boyutu olan "Çocuk Şarkılarını Tanıma ve Uygulamaya Yönelik Becerisi"nden aldıkları puana dair ortaya çıkan sonuç ile Afacan'ın (2010) yılında yaptığı çalışmada "öğretmen adaylarının çocuk şarkılarında geçen kuramsal ve temel müzik bilgilerini ölçmek için geliştirdiği başarı testi" sonuçları birbirleriyle örtüşmemektedir.

Okulöncesi öğretmen adaylarının cinsiyetine göre Müzik Okuryazarlığı Ölçeği puanlarının karşılaştırılması ile ölçekte yer alan 1. 3. 4. ve 5. faktörlerden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). Kadın katılımcıların erkeklere göre bu faktörlerden aldıkları puanların daha yüksek olduğu bulunmuştur. Müzik Okuryazarlığı Ölçeğinde yer alan Şarkılarda Yöntem ve Teknik Bilgisi ve Kullanma Becerisi 2. faktörden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu belirlenmiştir çünkü $p<0,05$ 'den. Kadın katılımcıların oranının yüksek olması kadınların kendilerini bu bölüme daha yatkın, istekli hissetmeleri, anaç duygulara sahip olmaları ve daha sabırlı yapılarından kaynaklı olduğu düşünülmekle beraber kadın katılımcıların bu mesleği daha çok seçme eğilimleri Argun'un (2003) çalışmasında da öğretmen adaylarının çocuklara olan sevgisinden ve bu alanı sevdiklerinden dolayı olduğunu şeklinde belirtilmiştir. Köksoy'un (2018) çalışmasında cinsiyete göre, "Çocuk Şarkılarında Geçen Terimleri Tanıma ve Uygulama Becerisi", "Müziksel Algı ve Sesini Kullanma Becerisi", "Eğitsel Müzik Dağarcığına Yönelik Bilgi" ve "Orff Yöntem Bilgisi ve Orff Çalgıları Uygulama Becerisi" faktörlerinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmaması benzerlik gösterirken, erkek öğretmen adaylarının "Şarkılarda Yöntem-Teknik Bilgisi ve Kullanma Becerisi" boyutundan aldıkları puanların ortalaması kadın adaylardan yüksek olmasına rağmen bu farklılık anlamlı bulunmamıştır. Cinsiyet açısından katılımcıların müzik okuryazarlık düzeyleri birbirine yakın olduğu bulunurken bu çalışmada kadınların 2. faktörden aldıkları puanlar erkek katılımcılara göre yüksek bulunmuştur. Enstrüman çalma durumlarında başarılı bulunan adaylar ile üniversiteden önce müzik eğitimi almış olan adayların başarı durumları bu çalışmayla örtüşmektedir. Ancak sınıf düzeyinde başarı durumları farklıdır. Köksoy'un (2018) çalışmasında 3. sınıf, sınıf öğretmeni adaylarının okuryazarlık düzeyleri yüksek bulunurken, 4. sınıf okulöncesi öğretmen adaylarının da yüksek bulunmuştur. Csikos & Dohany'nin çalışmaları (2016) 178 lise öğrencisinin müzik okuryazarlığı ve cinsiyet ilişkisine müzik okuryazarlığı testi uygulanarak bakılmış ve anlamlı bir fark bulunamamış, bu boyutta göze çarpan tek sonuç testte yer alan yalnızca 5 maddeden kadın öğrencilerin daha yüksek puan alarak erkeklerden daha başarılı olduğudur.

Okulöncesi öğretmen adaylarının yaş grubuna göre Müzik Okuryazarlığı Ölçeği puanlarının karşılaştırılmasına bakıldığında Çocuk Şarkılarında Geçen Terimleri Tanıma ve Uygulama Becerisi 20-21 yaş, Şarkılarda Yöntem ve Teknik Bilgisi ve Kullanma Becerisi 24 yaş ve üstü, Müziksel Algı ve Sesini Kullanma Becerisi 24 yaş ve üstü, Eğitsel Müzik Dağarcığına Yönelik Bilgisi 24 yaş ve üstü, Orff Yöntem

Bilgisi ve Orff Çalgıları Uygulama Becerisi 24 yaş ve üstü, tespit edilen verilerin, katılımcıların yaşları ile faktöründen aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı saptanmıştır. Yaş değişkeninin müzik okuryazarlığı ile ilgili olarak etkili bir değişken olmadığı sonucuna varılmıştır. Demografik özellik olarak seçilen yaş değişkeninin, öğrenme durumu ve alınan eğitim ile arasındaki ilişkisinin sonuçlar ışığında etkisiz olduğu kanısına varılmıştır.

Okulöncesi Öğretmen adaylarının öğrenim gördüğü lise türüne göre Müzik Okuryazarlığı Ölçeğinde yer alan 2. faktörden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu belirlenmiştir. Anadolu lisesi mezunu öğrencilerin katılımının sayı olarak yüksek oluşu fark yaratmamakla birlikte, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi mezunu olan öğrencilerin “Şarkılarda Yöntem ve Teknik Bilgisi ve Kullanma Becerisi” 2. faktöründen aldıkları puanlar diğer öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Okulöncesi Öğretmen adaylarının, ilköğretim eğitimlerinin lise eğitimine, lise eğitiminin üniversite eğitimine etki ettiği düşünüldüğünde, Aslan & Deniz’ in (2011) yılında yapmış olduğu “İlköğretim Mezunu Öğrencilerin Müzik Okuryazarlık Düzeyleri” çalışmasında “9. sınıfa devam eden ilköğretim mezunlarının müzik okuryazarlık durumlarını belirlemek” amacıyla, lise eğitimlerinden önce ilköğretim eğitimlerindeki okulun türüne (özel veya devlet) göre düzeylerini incelenmiştir. Bu çalışmada üniversitede öğrenim gören okulöncesi öğretmenlerinin lise değişkeni ile Aslan & Deniz’ in (2011) yılında yapmış olduğu 9. Sınıf lise öğrencilerinin, ilköğretimdeki eğitim durumları farklı açıdan zıtlık göstermektedir. İki çalışmada da bir önceki geçmiş eğitim kademe yaşantısına bakılmıştır. Mezun oldukları lise türüne göre, bahsi geçen bu çalışmada devlet okulu olan Teknik ve Anadolu Lisesi mezunu öğrencilerinin müzik okuryazarlık düzeyleri “Şarkılarda Yöntem ve Teknik Bilgisi ve Kullanma Becerisi” faktöründe yüksek bulunurken, Aslan & Deniz’ in (2011) yılında yapmış olduğu çalışmalarında özel ilköğretim okullarından mezun öğrencilerin daha başarılı olduğu saptanmıştır. Bunun nedeni ise özel okul imkanlarının daha yeterli oluşu olarak belirtilmiştir. Sonuç olarak bir önceki eğitim yaşantıları öğrencilerin içinde bulundukları eğitime ve başarı durumlarına etki etmektedir. Bahsi geçen bu çalışmada ise Anadolu ve diğer lise mezunları yanı sıra, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi mezunu öğrencilere zorunlu alan içi derslerle beraber, güzel sanatlar gibi farklı disiplin içeren mesleki dersler verilir. Mesleki ve Teknik Anadolu Lise mezunlarının, genel kültürünü de geliştirecek eğitimler veriliyor olması, mesleki ve teknik konulara daha hâkim olarak mezun olmaları, olumlu yönde neden olarak kabul edilmiştir.

Okulöncesi öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri sınıfa göre Müzik Okuryazarlığı Ölçeğinde yer alan 1. ve 4. faktörlerdeki puanlarda 3. sınıf adaylarının, 4. sınıf adaylara göre daha yüksek puan aldıkları tespit edilmiştir. Ölçekte yer alan 2. 3. ve 5. faktörlerinden ise 4. Sınıf okulöncesi öğretmen adaylarının yüksek puan aldığı tespit edilmiştir. İlk 4 faktörden aldıkları puanlar arasında anlamlı fark olmadığı saptanmıştır. Okulöncesi öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri sınıfa göre istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilen farklılık Müzik Okuryazarlığı Ölçeğinde yer alan 5. faktörden aldıkları puanlarda yer almaktadır. 4. Sınıf okulöncesi öğretmen adaylarının 5. faktörden aldıkları puanlar 3. Sınıf adaylara göre daha yüksektir. Köksoy’un (2018) çalışmasında ise bu sonucun tam tersini bulmuştur. Çalışmaya katılan sınıf öğretmeni adaylarının ölçekte yer alan puanlarına bakıldığında “Orff Yöntem Bilgisi ve Orff Çalgıları Uygulama Becerisi” faktöründen aldıkları puanlar 3. sınıfta öğrenim gören sınıf öğretmeni adaylarının yüksek, 4. sınıfta öğrenim gören adayların ise düşüktür.

Okulöncesi öğretmen adaylarının üniversite dışında müzik dersi alma ve almama durumuna göre Müzik Okuryazarlığı Ölçeği genelinden ve ölçekte yer alan tüm faktörlerden (5 faktör) aldıkları puanlar daha önce müzik eğitimi alan tüm öğrencilerde yüksek bulunmuştur. Üniversite dışında müzik dersi alma ve almama durumuna göre 1. faktörden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Uyan (2018) ilköğretim 6. sınıf öğrencileri ile yapmış olduğu “Özengen Müzik Eğitimi Alma Durumu ile Akademik Başarı Arasındaki İlişkiler” konulu 6. Sınıf öğrencilerden daha önce müzik dersi alanların akademik başarılarının alamayanlara oranla yüksek olduğunu belirlemiştir. Uyan’ın (2018) yapmış olduğu

çalışmadaki bulgular, daha önce müzik eğitimi almış okulöncesi öğretmen adaylarının akademik başarı durumları ile örtüşmektedir. Bu sonuçlara göre okulöncesi öğretmen adaylarının geçmiş yaşantılarında almış oldukları müzik eğitiminin, üniversitede aldıkları müzik dersi eğitimine katkı sağladığı görülmektedir. Daha önce müzik eğitimi almış olan adayların şarkı çözümleme yetenekleri, müzik algıları, şarkılarda geçen terimleri bilme, müzik dağarcığına sahip olma, çalgıları tanıyan, müzik öğretim yöntemlerini öğrenmeye daha yatkın ve bağdaştırıcı nitelikte ön öğrenmelere sahip oluşlarının ileriki meslek yaşantılarını olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir. Csikos ve Dohany'nin (2016) 178 lise öğrencisi ile yaptığı çalışmalarında müzik okuryazarlığının müzik geçmişine sahip bireylerle (ailesinde müzikle uğraşanlar, okul türü, müzik yapma deneyimine sahip olanlar) önemli ve anlamlı bir ilişkisi olduğunu saptamışlardır.

Müzik Okuryazarlığı Ölçeğinde bulunan 5 alt faktörün kendi içindeki korelasyonları incelendiğinde bulgular faktörlerin kendi arasında puanları iç içe istatistiksel olarak anlamlıdır. Puanlar incelendiğinde pozitif yönlü korelasyonlar tespit edilmiştir. Şarkılarda geçen terimleri bilme durumu, müzik dağarcığındaki bilgilerin var oluşuyla ilişkilidir, diğer bir açıdan müziksel algıya sahip olma durumu, teknik bilgileri nasıl kullanacağı ile Orff yönteminde uygulayacağı ya da sunacağı yaratıcı öğrenmelerle ilişkilidir. Boyutlarda adı geçen 5 faktörün okulöncesi öğretmen adayında öğretimin ön öğrenmelere dayalı olduğunu, notaları okurken ve seslendirirken yararlanacağı bilgi beceri ve tutumların ana başlıkları olarak sunulmuştur. Bu faktörlerin iç içe sarmal yapıda kendi içinde birbirini destekler nitelikte pozitif yönlü olarak birbirini etkilediği sonuçlarına ulaşılmıştır. Faktörlerden Orff yöntem bilgisi, Orff çalgıları uygulama becerileri ile ilişkilidir. Orff Yöntemi uygulayan bir adayın Orff çalgılarını da kullanabilmesi, çalgıları hakkında bilgi sahibi olması basit ritmik kalıpları çalabilmesi, öğretebilmesi beklenilir. Orff yöntem bilgisine sahip adayların Orff çalgılarını uygulama becerilerine daha yatkın olabilecekleri düşünülmektedir. Pozitif yönlü anlam bulunması bu durumu destekler niteliktedir. Müzik dağarcığının gelişmiş ve geniş olması adaylar için yöntemler arası uyarlamalara daha yatkın, sınıf içi problem çözümlerinde de daha başarılı olabileceklerini göstermektedir. Bu faktörlerin olumlu ilintisi doğrultusunda birbirleri ile pozitif ilişkiler kurabileceği saptanmıştır.

Faktör yükleri içinde geçen ifade edilmek istenilen çocuk şarkılarında geçen nota, işaret ve terimleri bilmeleri, temel müzik bilgisine sahip olmaları ile ilişkilidir. Çocuk şarkılarında ritmik okumalar yapma, müzikal nota okuma tartımlarıyla beraber sesleri veya çalgılarla ifade etmek de birbiri ile ilişkili olgulardır. Müziği okumak ve yazmak, müzik dilini kullanmak, gördüğü bir şarkıyı ya da enstrüman için yazılmış eserleri, perküsyonları çalmak, doğru çalabilmek ve söylemek de 5 faktörle ilgilidir. Bu noktada sayılan tüm boyutlar müzik okuryazarlığını ortaya koyan niteliktedir.

Çocuk Şarkılarında Geçen Terimleri Tanıma ve Uygulama Becerisi ile müzik yazısını kullanabilmek, Şarkılarda Yöntem ve Teknik Bilgisi ve Kullanma Becerisi ile temel solfej eğitimi almış olmak, Müziksel Algı ve Sesini Kullanma Becerisi ile çocuk şarkılarını çalabilme, söyleyebilme, çözümleyebilme becerisi elde etmek, Eğitsel Müzik Dağarcığına Yönelik Bilgisi ile müzik repertuvarına sahip olmayı kazandırmak, Orff Yöntem Bilgisi ve Orff Çalgıları Uygulama Becerisi ile müzikal devinim gösterme durumlarının birbiri ile ilişkili olduğu "müzik okuryazarı" olmak ifadesi ile pozitif yönde anlamlı ve dengeli olduğu sonuçları saptanmıştır. Faktörler kendi içlerindeki yapıları ve müzik ilişkileri gereği faktör yüklerinden aldıkları puanlar doğrultusunda birbirlerini olumlu yönde etkileyerek pozitif yönde sonuçlar yansıtmaktadır.

Kaynakça / Reference

- Afacan, Ş. & Şentürk, N. (2016). Okul öncesi ve sınıf anabilim dallarına yönelik müzik okuryazarlığının ölçeğinin geliştirilmesi. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (25), 228-247.
- Afacan, Ş. (2010). Sınıf öğretmeni adaylarının çocuk şarkılarını bilişsel çözümleme ve uygulama düzeyleri. *Ege Eğitim Dergisi*, 11 (2), 89-106.
- Argun, Y. (2003). Eğitim fakültesi okul öncesi eğitimi programına devam eden öğrencilerin mesleği seçme nedenlerinin karşılaştırmalı olarak incelenmesi. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 13 (4), 22-28.
- Arslan, L. F. (2010). *Müzik Okuryazarlığına Yönelik Bir Test Geliştirme ve İlköğretim Mezunları Üzerine Örnek Bir Uygulama*. [Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi].
- Aslan, L. & Deniz, J. (2011). İlköğretim mezunu öğrencilerin müzik okuryazarlık düzeyleri. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 43, 25-34.
- Bautista, A., Yeung, J., McLaren, M. L., & Ilari, B. (2022). Music in early childhood teacher education: Raising awareness of a worrisome reality and proposing strategies to move forward. *Arts Education Policy Review*, 1-11.
- <https://doi.org/10.1080/10632913.2022.2043969>
- Bugos, J. (2016). *Contemporary Research in Music Learning across the Lifespan*. Taylor & Francis
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem A.
- Csikos, C., & Dohány, G. (2016). Connections between music literacy and music-related background variables: an empirical investigation. *Visions of Research in Music Education*, 28 (1), 2.
- Çelik, S. B. (2020). Okul öncesi öğretmenlerinin müzik eğitimi hakkında görüşlerinin incelenmesi. *Kesit Akademi Dergisi*, 6 (25), 543-554.
- Ekici, T. (2010). Okulöncesi ve ilköğretimde çocuklara yönelik ses eğitimi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1 (1), 159-182.
- Gül, G. & Bozkaya, İ. (2016). Okul öncesi öğretmenliği lisans programının müzik eğitimi açısından değerlendirilmesi: Uludağ Üniversitesi Örneği. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22(3), 995-1008.
- Kandır, A. (2005). Türkiye’de erken çocukluk eğitiminde kaliteyi belirleyen ölçütler:erken çocukluk eğitiminde yeni yaklaşımlar. İstanbul: Morpa Yayınları.
- Karasar, N. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar-İlkeler-Teknikler*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Köksoy A. M. (2018). Sınıf öğretmeni adaylarının müzik okuryazarlık düzeylerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Turkish Studies (Elektronik)*, 13 (4), 899- 918.
- Doi: 10.7827/Turkishstudies.13126.
- Levinson, J. (1990). Musical literacy. *Journal of Aesthetic Education*, 24 (1), 17-30.
- MEB. (2013). *Okul Öncesi Eğitim Programı. Öğretmen El Kitabı*. (Ankara) <http://tegm.meb.gov.tr/> adresinden erişilmiştir. [ET:30.10.2021]
- Munch, C. (1990). *Ben Bir Orkestra Şefiyim* (Ü. Birkan, Çev.). İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Sığırtmaç, A. (2005). Okul öncesi dönemde müzik eğitimi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9, 9.

- Taşkaya, S. M. (2012). Nitelikli bir öğretmende bulunması gereken özelliklerin öğretmen adaylarının görüşlerine göre incelenmesi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1 (33), 283-298.
- Uçan, A. (2016). Türk Müzik Kültürü. İstanbul: Evrensel Müzik ve Yayınevi.
- Uyan, Z. D. (2018). Özengen müzik eğitimi alma durumu ile akademik başarı arasındaki ilişkiler. *Ekev Akademi Dergisi*, 76, 235-244.

EKLER

Ek 1: Onam Formu

Bu formun amacı katılmanız rica edilen araştırma ile ilgili olarak sizi bilgilendirmek ve katılmanız ile ilgili izin almaktır.

Değerli Katılımcı;

Bu çalışma Öğretim görevlisi Doç. Dr. Başak GORGORETTİ danışmanlığında, Doğu Akdeniz Üniversitesi Okul Öncesi Yüksek Lisans Programı öğrencisi olan, araştırmacı Elif DEMİRHAN tarafından yürütülen “ Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Müzik Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi” adlı çalışmadır.

Araştırma sırasında sizden alınacak bilgiler gizli tutulacak ve sadece araştırma amaçlı kullanılacaktır. Araştırma sürecinde konu ile ilgili her türlü soru ve görüşleriniz için aşağıda iletişim bilgisi bulunan araştırmacı ya da danışman ile görüşebilirsiniz. Araştırmaya gönüllü katılımınız esastır. İstedığınız zaman araştırmadan ayrılma hakkına sahiptir. Bu araştırmaya katılmama hakkınız bulunmaktadır. Bu formu onaylamanız, araştırmaya katılım için onam verdiğiniz anlamına gelecektir. Elde edilen bulgular yalnızca tez ve bilimsel araştırma amaçlı kullanılacaktır.

Vereceğiniz yanıtlar sadece araştırmacı tarafından bilimsel veri amacıyla kullanılacaktır. Yapılan bilimsel çalışmanın geçerliği ve güvenilirliği vereceğiniz samimi cevaplara bağlıdır.

Katılmam beklenen çalışmanın amacını, nedenini anladım, katılmam ilgili bilgileri okudum ve gönüllü olarak çalışma süresince üzerime düşen sorumlulukları anladım.

Bu araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın katılmayı kabul ediyorum.

Katılımcının (Islak imzası ile)

Adı Soyadı:

Araştırmacı:

ELİF DEMİRHAN-

E-posta: elfdemrhan@icloud.com

Tel: 05338234488

Danışman:

Doç. Dr. Başak GORGORETTİ

E-posta: basak.guler@emu.edu.tr

Tel: 0 392 630 2597

Ek 2: Kişisel Bilgi Formu

Aşağıda verilen sorularda sizin için uygun olan yerlere X olarak işaretleyiniz.

İsim Soyisim:

Cinsiyet: Kadın ☐ Erkek ☐

Yaşınız:

Mezun Olduğunuz Lise: Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ☐

Anadolu lisesi ☐

Akşam Lisesi ☐

Sosyal bilimler lisesi ☐

Güzel sanatlar lisesi ☐

İmam hatip lisesi ☐

Fen lisesi ☐

Spor lisesi ☐

Çok programlı Anadolu lisesi ☐

Açık Öğretim Lisesi ☐

Mesleki Açık Öğretim Lisesi ☐

Okuduğu Üniversite: Doğu Akdeniz Üniversitesi ☐

Yakın Doğu Üniversitesi ☐

Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi ☐

Okuduğu Üniversitedeki Sınıfı: 3. Sınıf ☐ 4. Sınıf ☐

Üniversite harici müzik dersi aldım/ almadım: Evet ☐ Hayır ☐

Üniversitede Okul Öncesi Öğretmenliği programında Müzik eğitimi aldım ve aldığım okulöncesi müzik eğitimi derslerinde başarılı oldum. ☐

İmza:

Ek 3: Müzik Okur-Yazarlık Ölçeği

Sevgili Öğrenciler,

Size sunulan bu ölçek, öncesi öğretmenliği programlarında yürütülen Müzik I ve Müzik II derslerini almış öğretmen adaylarının müzik okur-yazarlık becerisini ölçmek amacıyla kullanılacaktır. Lütfen, her maddeyi dikkatle okuyup samimi bir şekilde cevap veriniz. Ölçekte yer alan beş seçenekten size uygun olan seçeneği (X) ile işaretleyiniz.

Bu çalışma sonucunda elde edilen veriler yalnızca bilimsel araştırma için kullanılacaktır. Ölçeğe adınızı yazmayınız. Katılımınız için şimdiden teşekkür ederim.

Yüksek Lisans Öğrencisi: Elif Demirhan

Doğu Akdeniz Üniversitesi- Temel Eğitim Bölümü

ÖLÇEK MADDELERİ	Tamamen katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç katılmıyorum
1.Çocuk şarkılarında kullanılan notaları tanıyorum.					
2.Çocuk şarkılarında geçen müziksel işaretleri tanıyorum.					
3.Çocuk şarkılarını bilgi düzeyinde çözümleyebilirim.					
4.Basit ritim kalıpları yazabilirim.					
5.Basit ritim kalıplarını çalabilirim.					
6.Okul şarkılarında deşifre yapabilirim.					
7.Çocuk şarkılarında doğru şekilde müziksel okuma (solfej) yapabilirim.					
8.Şarkılarda sesimi doğru kullanabilirim.					
9.Okul şarkılarında doğru şekilde ritimsel okuma (bona) yapabilirim.					
10.Dinlediğim bir parçada yapılan hatayı tespit edebilirim.					
11.Duyduğum müziksel sesleri incelik-kalınlıklarına göre ayırt edebilirim.					

12.Çocuk şarkılarını nota yazım kurallarına uygun bir şekilde yazabilirim.					
13.Dramatizasyon (canlandırma) yöntemini şarkı öğretiminde kullanabilirim.					
14.Müziksel beğeniyi geliştirmek için ne tür etkinlikler yapacağımı biliyorum.					
15.Şarkılarda kullanılan terimleri tanıyorum.					
16.Şarkılarda kullanılan terimleri çalgıda doğru uygulayım.					
17.Şarkılarda kullanılan işaretleri doğru uygulayım.					
18.Ses eğitimi bilgisine sahibim.					
19.İlkokul öğretim programındaki müzik dersi konularını biliyorum.					
20.Dinlediğim basit bir ezgiyi notaya alabilirim.					
21.İstiklal Marşımızı müzikal olarak doğru söyleyebilirim.					
22.Müzik öğretimi yöntem ve tekniklerini biliyorum.					
23.Şarkı öğretimi yöntem ve tekniklerini biliyorum.					
24. İlkokul müzik dersi etkinliklerini doğru şekilde gerçekleştirebilirim.					
25.Şarkı öğretimi yöntem ve tekniklerini bir parçanın öğretiminde uygulayabilirim.					
26.Orff yöntemi hakkında bilgi sahibiyim.					
27.Çocuk şarkılarına Orff çalgıları için ritim eşliği yazabilirim.					
28.Dinlediğim bir şarkıya ritmik hareketlerle eşlik edebilirim.					
29.Okul şarkılarına Orff çalgıları ile eşlik edebilirim.					
30.Dinlediğim bir ezgiyi doğru seslerle tekrar edebilirim.					
31.Nota öğretim tekniklerini biliyorum.					
32. Çocuğun müzik eğitiminde kullanılan türleri tanıyorum.					

EXTENDED ABSTRACT

1. INTRODUCTION

Practicing and pre-service preschool teachers undertake very important duties during the critical years of child development. One of the classroom activities carried out by practicing and pre-service preschool teachers is music activities. In order for a preschool pre-service teacher to carry out musical activities, he/she must have the ability to read and apply musical symbols and terms, in other words, be musically literate. During preschool education, preschool teachers must find the opportunity to use learning-by-doing methods to ensure that children acquire musical behaviors. Practicing and pre-service preschool teachers are expected to have high levels of ability to apply and use their musical knowledge (Afacan & Şentürk, 2016; Taşkaya, 2012).

In this study, the data to be obtained by evaluating music literacy levels will enable us to examine whether the "Early Childhood Music Education" course in the preschool teaching undergraduate program is sufficient to inform and equip preschool pre-service teachers in the field of music. It is also believed that the study will shed light on the literature, the structuring of courses in the undergraduate program, and the researchers who will conduct similar scientific studies.

2. METHOD

Quantitative research method was employed in this study. A survey model was applied for quantitative data collection. The general survey method was preferred due to its larger sample size, high number of elements, and a more general representative nature of the population. In addition, a "cross-sectional survey" was used, and data collection took place in one session.

The population of this study includes universities offering preschool teaching undergraduate programs in TRNC. The research sample was selected to represent the entire population, and the 3 universities with the highest number of preschool pre-service teachers were selected as samples. The sample included students who were studying in the preschool teaching undergraduate program in these schools and could be reached on a voluntary basis. The sample size was determined by considering that the number of variables in the study was 10 times or more (Büyüköztürk et al., 2011). The targeted sample size was considered to be 20 pupils from each grade for quantitative data collection, and it was planned to reach a total of 40 people at the 3rd and 4th grades for each university. During the scale application phase, the total number of preschool pre-service teachers reached for three (3) universities is 141.

A personal information and consent form was prepared by the researcher to determine the demographic characteristics of preschool pre-service teachers (age, gender, whether they had received music education before, the type of high school they graduated from, and the grade they were studying at). The "Music Literacy Scale" developed by Afacan and Şentürk (2016) was used for quantitative data analysis, which is a 5-point Likert-type scale consisting of 32 items and 5 factors. The options corresponding to the scale

questions are as follows: I strongly agree (5), I agree (4), I am neutral (3), I disagree (2), I strongly disagree (1). Factor loadings are as follows:

Factor 1 (0.852), "Ability to Recognize and Apply Terms in Children's Songs"

Factor 2 (0.815), "Knowledge of Methods and Techniques in Songs and the Ability to Use Them"

Factor 3 (0.785), "Musical Perception and Ability to Use Voice"

Factor 4 (0.713), "Knowledge of Educational Music Repertoire"

Factor 5 (0.859), "Orff Method Knowledge and Orff Instrument Application Ability"

3. FINDINGS, DISCUSSION AND RESULTS

In this study, the music literacy levels of preschool pre-service teachers were examined according to their age, gender, whether they had received music education before, the type of high school they graduated from, and the grade they were studying at.

According to findings, it has been found that the age variable is not a significant factor, and that music literacy levels of females, participants who have previously received music education, vocational and Technical Anatolian High School graduates, and senior students pursuing a preschool teaching undergraduate program are higher than participants with other demographic characteristics. When we examined the participants in general, it was found that their music literacy levels were average.

Considering the demographic characteristics and achievement levels of preschool pre-service teachers, it can be argued that the quality of music education given to preschool children varies, which affects its transmission to new generations. The music education that pre-school pre-service teachers receive during the pre-learning process and learning outside of school is supportive of the musical activities they will offer to their students in their professional lives, which is also related to music literacy, and this is in agreement with the findings of this study.

ARAŞTIRMANIN ETİK İZNİ

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması gerektiği belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Doğu Akdeniz Üniversitesi

Etik değerlendirme kararının tarihi: 14.12.2021

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: ETK00-2021-0106

ARAŞTIRMACILARIN KATKI ORANI

1. yazarın araştırmaya katkı oranı %60, 2. yazarın araştırmaya katkı oranı %40'dır.

Yazar 1: Araştırmanın tasarlanması, veri analizi, raporlaştırma

Yazar 2: Yöntemin belirlenmesi, danışmanlık, geçerlik ve güvenirlik çalışmaları.